

Το μικρό Ξωκκλήσι

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Θεολογικό πλαίσιο

Τα ταπεινά μα και υπέροχα ξωκκλήσια της πατρίδας μας εκφράζουν με τον καλύτερο τρόπο την ατμόσφαιρα και το ήθος της ορθόδοξης παράδοσής μας. Επί αιώνες, μέσα σ' αυτά, καλλιεργήθηκε η πνευματικότητα, αλλά και ο χαρακτήρας των πατέρων μας. Η σουχία, η κατάνυξη, η ευλάβεια, αλλά και η ταπεινοφροσύνη που εκπέμπουν αποτελούν το καλύτερο, αν και σιωπηλό κήρυγμα για το πώς απευθύνεται ο Θεός στους ανθρώπους, αλλά και τι ζητά από μας. Συγχρόνως, μέσα σ' αυτά διασώζεται η προσέγγιση και η οικειότητα των προσώπων. Όλοι γνωρίζομαστε, όλοι είμαστε κοντά. Διακρίνουμε τα πρόσωπά μας και όλοι μαζί, ισότιμα, χωρίς να διαχωριζόμαστε σε σπουδαίους και παρακατατιανούς, απευθυνόμαστε στον κοινό μας Πατέρα. Αποτελεί πολύτιμη πνευματική, κατηχητική και παιδαγωγική εμπειρία η συστηματική επίσκεψη σε ένα τέτοιο ξωκκλήσι, καθώς δίνει και την ευκαιρία σε όλους, μικρούς και μεγάλους, να έχουν ενεργό συμμετοχή στην συντήρησή του αλλά και στην λατρεία που πραγματοποιείται μέσα σ' αυτό. Για ένα μικρό παιδί, ο σύνδεσμος με ένα μικρό ξωκκλήσι είναι βέβαιο πως θα αποτελεί για πάντα πηγή παρηγοριάς και εξαιρετικά τρυφερή ανάμνηση.

Σκοπός

- **Να εμπεδωθεί η ΠΙΣΤΗ στην παρουσία του Θεού και η ΕΜΠΙΣΤΟΣΥΝΗ στη δύναμη και την αγάπη Του.**

Μέσα στον ναό αισθανόμαστε την παρουσία του Θεού. Ακόμη περισσότερο αυτό γίνεται στα μικρά ξωκκλήσια, που επικρατεί η ψυχία, η λιτότητα και τα μικρά μεγέθη. Μια επίσκεψη σε έναν ναό μπορεί έχει περισσότερα πνευματικά αποτελέσματα από το καλύτερο μάθημα.

- **Να εμπεδωθεί η ΕΛΠΙΔΑ για έναν καλύτερο κόσμο που θα γίνει με την υπακοή στο θέλημα του Θεού.**

Μέσα στον ναό του Θεού συγκεντρώνεται ένας νέος λαός, ο λαός του Θεού. Είναι σπόρος μιας καλύτερης κοινωνίας. Αρκεί οι πιστοί μεταξύ τους να επιλέγουν να ζήσουν σύμφωνα με τη διδασκαλία και το παράδειγμα του Χριστού.

- **Να εμπεδωθεί η ΑΓΑΠΗ, δηλ. η συμπεριφορά του παιδιού προς το περιβάλλον του σύμφωνα με το θέλημα και το παράδειγμα του Θεού και να αποκτηθούν καλές συνήθειες.**

Μέσα στον ναό συμπεριφερόμαστε με σεβασμό, ψυχία και κατάνυξη. Σεβόμαστε τους ανθρώπους που προσεύχονται και θυμόμαστε πως μέσα εκεί βρίσκονται όχι απλώς κάποιοι ξένοι, αλλά αδέρφια μας, αφού όλοι πιστεύουν σε ένα κοινό επουράνιο Πατέρα. Σεβόμαστε ακόμη την τάξη του ναού. Κάθε τι μέσα εκεί έχει τη θέση του και πίσω από κάθε τι κρύβεται μια ιστορία και μια εξήγηση.

Τα μηνύματα

Πάντα με μικρές και απλές προτάσεις:

- Στον ναό συναντάμε τον Ουράνιο Πατέρα μας και τους αδελφούς μας.
- Μέσα στον ναό αισθανόμαστε σαν στο σπίτι μας.
- Όταν βρισκόμαστε στον ναό, σεβόμαστε τους άλλους και παρακολουθούμε με προσοχή τις ακολουθίες.
- Κάθε ορθόδοξος ναός έχει τα δικά του μυστικά.

ΠΡΟΕΠΙΣΚΟΠΗΣΗ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ

Αφόρμηση

Πρόκειται για μια απλή, αλλά εύστοχη αφορμή, η οποία θα ελκύσει την προσοχή των παιδιών. Μπορεί να είναι ένα αντικείμενο, μια ιστορία, μια ερώτηση, ένα επίκαιρο γεγονός.

Ένα μικρό ξύλινο ή χάρτινο εκκλησάκι.

Ανάγνωση του κειμένου

Γίνεται με καθαρή φωνή, παραστατικά και αν θέλεις με συνοδεία μιας ήρεμης μουσικής.

Ήταν κάποτε στην κορυφή ενός βουνού ένα μικρό κατάλευκο ξωκλήσι που όμορφοτερο δεν υπήρχε σε όλο τον κόσμο. Στην κορυφή του κατάλευκου τρούλου του έλαμπε ένας καταγάλανος σταυρός και η καμπάνα του καλούσε μελωδικά τους πιστούς από το κοντινό χωριό να εκκλησιαστούν. Πιστοί του φίλοι ήταν ένα μεγάλο πεύκο που τα παιδιά το φώναζαν Αρτεμάκη και έστεκε δίπλα στο ξωκλήσι καμαρωτό απλώνοντας την σκιά του στους πιστούς. Δίπλα του η Ρωξάνθη μια όμορφη αγριοτριανταφυλλιά που σκορπούσε το απαλό άρωμα της και ευωδίαζε η πλάση. Τα δυο δέντρα αγαπούσαν πολύ το κατάλευκο ξωκλήσι και οι τρεις ήταν μια αχώριστη παρέα. Όμως ένα παγερό βράδι του Χειμώνα ήρθα άνθρωποι και έκοψαν κρυφά και παράνομα τα δύο δέντρα όπως και πολλά από τα δέντρα του όμορφου λόφου. Τα πουλιά έχασαν τις φωλιές τους, τα σκιουράκια το σπίτι τους και ο λόφος έμεινε γυμνός. Από εκείνη την νύχτα το ξωκλήσι ήταν λυπημένο και ο ουρανός λες και καταλάβαινε την θλίψη του έβρεχε ασταμάτητα. Η βροχή γινόταν όλο και πιο δυνατή κι ένα μεγάλος χείμαρρος θα έπνιγε το χωριό αν δεν έφραζε με το κορμί του το νερό ένα τεράστιο πεύκο. Ήταν ο Αρτεμάκης !!! Οι άνθρωποι για να ευχαριστήσουν το Θεό για την σωτηρία τους έκανα μια λειτουργία στο κατάλευκο μικρό ξωκλήσι. Και από το ξύλο του πεύκου έφτιαξαν ένα ψαλτήρι και πάνω του έβαλαν ένα βιβλίο με ψαλμούς. Το εξώφυλλό του ήταν ξύλινο, φτιαγμένο από την αγριοτριανταφυλλιά. Έτσι το μικρό ξωκλήσι ξαναβρήκε τους φίλους του και δεν χώρισαν ποτέ ξανά.

Αφορμές για συζήτηση

- Τι σας έκανε εντύπωση;
- Πώς λεγόntonταν τα δυο δέντρα που αγαπήθηκαν;
- Πώς χωριστήκανε;
- Πώς ξανασυναντήθηκαν;

Λέξεις κλειδιά

Πρόκειται για λέξεις, οι οποίες συμπυκνώνουν νοήματα και μηνύματα. Επιδιώκουμε να εντυπωθούν στον νου και την καρδιά των παιδιών, ως δεσμοί μνήμης με τις επιμέρους αλήθειες του εκάστοτε κεφαλαίου. Φροντίζουμε να τις ανασύρουμε τακτικά κατά τη διάρκεια του μαθήματος, επιλέγοντας μια ή δυο, οι οποίες θα κλείνουν την κάθε συνάντησή μας με τα παιδιά.

Ξωκλήσι: Ένα μικρό εκκλησάκι στο βουνό ή κοντά στη θάλασσα. Συνήθως είναι κλειστό και σπάνια πηγαίνει εκεί ιερέας.

Λειτουργία: Το μεγαλύτερο Μυστήριο της εκκλησίας μας. Στην Λειτουργία κοινωνούμε το σώμα και το αίμα του Χριστού.

Ψαλτήρι: Ένα ψηλό ξύλινο στήριγμα, που επάνω του ακουμπάει ο ψάλτης τα βιβλία του. έτσι λέγεται και ένα βιβλίο γεμάτο υπέροχους ψαλμούς, που πολλούς έγραψε ο Βασιλιάς Δαβίδ. Τον θυμάστε;

Ψαλμοί: Υπέροχοι ύμνοι στο Θεό.

Παράλληλη δραστηριότητα

Αν θέλεις, μπορείς να έχεις μοιράσει κομμένες φιγούρες, που, κατά την ανάγνωση, μόλις ένα παιδάκι ακούσει το όνομα της φιγούρας που κρατάει, σηκώνεται και την κολλάει σε ένα μεγάλο χαρτόνι, που έχεις ετοιμάσει.

- Σημερινοί πρωταγωνιστές είναι:
 - Ο Αρτεμάκης
 - Η Ρωξάνθη
 - Οι ξυλοκόποι
 - Τα ζώα του δάσους

Επιπλέον δραστηριότητες

Απασχολούμε τα παιδιά με τις δραστηριότητες του βιβλίου τους. Τους αναθέτουμε να χρωματίσουν τα σχέδια του βιβλίου τους. Η επιλογή μεταξύ των δραστηριοτήτων του βιβλίου, θα καθορίσει τα υλικά που θα χρησιμοποιήσουν τα παιδιά. Σήμερα, τα παιδιά θα χρειαστούν:

- Ξυλομπογιές.

Παιχνίδι ρόλων και συναισθημάτων

Καλούμε τα παιδιά να εκπροσωπήσουν κάποιον ή κάτι από την ιστορία και να το εκφράσουν με δικά τους λόγια.

Τι θα λέγατε στους ξυλοκόπους, που πήγαν να κόψουν τον Αρτεμάκη;

Ανάγνωση του παιδικού ποιήματος

Γίνεται με καθαρή φωνή και παραστατικό τρόπο. Προσπάθησε να τηρήσεις με ακρίβεια το μέτρο, ούτως ώστε να καταφέρουν τα παιδάκια να κρατήσουν με παλαμάκια ή ρυθμικά όργανα τον ρυθμό. Το ρεφρέν ή μια χαρακτηριστική φράση που επαναλαμβάνεται ή κάποια που θα την θεωρήσεις σημαντική, την μαθαίνεις από την αρχή στα παιδιά και τους ζητάς να την επαναλαμβάνουν κάθε τόσο. Άλλωστε, τα σημαντικότερα μηνύματα του μαθήματος βρίσκονται μέσα στους στίχους. Αν θέλεις προσθέτεις μια απλή μελοποίηση.

ΣΤΑ ΤΑΠΕΙΝΑ ΕΙΝ' Ο ΧΡΙΣΤΟΣ

(Γνωριμία με μέρη και αντικείμενα του ναού)

Το ξωκκλήσι μας πως λάμπει στον βουνού την πλαγιά.

Σαν ανοίξουμε την πόρτα μοιάζει αγκαλιά.

Είναι ήσυχο μικρό,

πάντα μοσχομυριστό.

Ψάλτες έχει τους αγγέλους, διάκο τον Χριστό.

Στα ταπεινά είν' ο Χριστός,

αυτά έχει αγαπήσει.

Γι' αυτό Τον βρήκα σήμερα

στο ταπεινό ξωκκλήσι.

Πάντα βρίσκω **μανουάλι μ' αναρμμένα κεριά**
κι οι **εικόνες απ' το τέμπλο** στέκονται σειρά.
Παναγιά αριστερά,
τον Χριστό μας δεξιά,
δίπλα Του ο Άη-Γιάννης Τον παρακαλά.

Στα ταπεινά είν' ο Χριστός,
αυτά έχει αγαπήσει.
Γι' αυτό Τον βρήκα σήμερα
στο ταπεινό ξωκκλήσι.

Να κι ο **θρόνος του Δεσπότη στα στασίδια** μπροστά
κι η **Ωραία Πύλη** κρύβει τόσα μυστικά.
Και ψηλά στην οροφή
ο Χριστός μας ευλογεί,
λες κι ο **τρούλος** κατεβάζει ουρανό στη γη.

Στα ταπεινά είν' ο Χριστός,
αυτά έχει αγαπήσει.
Γι' αυτό Τον βρήκα σήμερα
στο ταπεινό ξωκκλήσι.

Αφορμές για συζήτηση

- Τι σας έκανε εντύπωση;
- Έχετε μπει σε ξωκλήσι;
- Τι έχετε παρατηρήσει;

Διαθεματική προσέγγιση

Κάθε παιδικό ποίημα δίνει αφορμή για διαθεματικές προσεγγίσεις.

Σήμερα **λέξεις-κλειδιά** για τη διαθεματική προσέγγιση είναι:

Ψάλτης, διάκος, μανουάλι, κεριά, τέμπλο, εικόνες, στασίδια, τρούλος, Ωραία Πύλη.

Μπορούμε να μελετήσουμε μια μικρογραφία ενός ναού για να αναγνωρίσουμε τα μέρη του.

Αξιολόγηση

Με τις λέξεις κλειδιά, καλείς τα παιδιά να αναφέρουν, ποιο μέρος το μαθήματος τους φέρνει στο μυαλό.

Ολοκλήρωση του μαθήματος

Έχετε προετοιμάσει κάτι, -ένα γλυκό, μια ζωγραφιά, ένα φτηνό αντικείμενο- στο σχήμα ενός γράμματος, από το οποίο ξεκινά μια καθοριστική για σας λέξη-κλειδί. **Με δυο λόγια** αναφερόμαστε στη βασική έννοια. Μπορείτε να ενθαρρύνετε τα παιδιά να έχουν ένα μικρό σεντούκι, με τη συλλογή όλων των φετινών αναμνηστικών.

- Φεύγοντας, περνάμε από τον ναό και ψάχνουμε όσα μάθαμε σήμερα.

ΠΡΟΣ ΤΟΥΣ ΓΟΝΕΙΣ

Είναι σημαντικό για την επικοινωνία με τους γονείς των παιδιών, να έχουν ένα ενημερωτικό σημείωμα για όσα έγιναν κάθε φορά στο κατηχητικό. Με τον τρόπο αυτό, γίνονται κι εκείνοι έμμεσοι ακροατές κάποιων σημαντικών πτυχών της πίστης μας, ενώ παράλληλα διευκολύνεται η επικοινωνία με τα παιδιά τους, με βάση το μάθημα. Αναμφίβολη είναι επίσης και η ωφέλεια στο επίπεδο της επικοινωνίας της ενορίας με τις μεγαλύτερες ηλικίες. Στο φυλλάδιο αυτό ζητάς από τους γονείς κάποια υλικά, που τυχόν θα χρειαστούν για την επόμενη φορά. Ιδού ένα προτεινόμενο ενημερωτικό κείμενο:

Σήμερα μιλήσαμε για ένα μικρό ξωκκλήσι. Ήταν όλα του τόσο μικρά και όμορφα, που νιώσαμε σαν να μιλούσαμε για το σπίτι μας. Ακούσαμε και μια όμορφη μικρή ιστορία και αγαπήσαμε το μικρό ξωκκλήσι ακόμη περισσότερο. Μάθαμε πως ακόμη και σ' αυτό, τίποτε δεν είναι τυχαίο. Έχει κι εκείνο το τέμπλο του, τις εικόνες εκεί που πρέπει, τους αγίους στους τοίχους, το ιερό και βέβαια στον μικρό του τρούλο, είναι ο Χριστός μας που μας ευλογεί.